

PAPERS VELL

Un amic meu, ja desaparegut, va rescatar d'una riera plena d'enderrocs els protocols d'un notari setcentista que hi havia hagut a Alforja. Sovint hem sentit dir que, en fer dissabte de tal casa o de tal masia, van cremar o van llençar o van donar al drapaire tot un bagul o el contingut d'una arca que tenien a les golfes. Tot això és lamentable perquè contribueix a destruir aspectes de la nostra història. Perquè la Història no l'escriuen només els reis, els nobles, els guerrers, els escriptors, els financers, els grans mercaders, etc., sinó tothom. I moltes vegades sense el coneixement directe d'uns fets, d'una evolució o regressió de la població, d'unes lluites internes o externes que han passat en un poble ens serà difícil de fer bé la història de la comarca i, ja no cal dir, afinar en l'estudi de la història general de Catalunya.

Pergamins, llibres de comptes, factures, capbreus, notes familiars o d'esdeveniments del poble, escriptures, plets d'aigües són "papers vells", sí, que no tenen pràcticament valor econòmic, crematístic, però, en canvi, poden tenir un gran valor sentimental i un valor concret de cara a un personatge, una família, un moment històric, etc. L'anomenada "petita història" surt d'aquí, més que dels papers oficials. La meua inquietud és, doncs, ajudar a salvar aquest patrimoni que moltes famílies malmeten per desconeixement i amb la major bona fe. Si a algú no li interessa algun "paper vell" que ho deixi o ho doni als estudiosos del poble o de la comarca que prou l'aprofitaran.

Certes fites històriques s'han estudiat a partir de les informacions que s'han trobat a Barcelona o a les principals ciutats de Catalunya. Posem per cas la Guerra dels Segadors, la Guerra del Francès, les guerres carlines, la Setmana Tràgica o la Guerra Civil del 1936-1939. Però la visió és incompleta sense poder conèixer què va passar a molts pobles. Val a dir que no sempre hi ha materials històrics que ens ho expliquin, però, de tant en tant, es troben acords d'ajuntaments, anotacions del rector als llibres parroquials o fins i tot quaderns o dietaris de particulars que han apuntat una efemèride concreta i que permeten d'arrodonir el punt de vista que es tenia sobre tal o tal altre tema.

Convido, doncs, els lectors d'aquestes notes a vetllar perquè els arxius municipals i parroquials (deixant els que s'han perdut en tantes guerres o cremes o per incúria) estiguin més o menys ordenats perquè els joves hi puguin investigar i aficionar-se a la història local. I sobretot que aquesta vetlla s'exerceixi sobre tota mena de papers privats —incloses cartes— que tenen el risc de perdre's perquè els que les posseeixen no tenen consciència del seu valor històric. El Centre d'Estudis Riudomencs "Arnau de Palomar" ha començat una tasca de conscienciació i alhora de salvació de la història local i comarcal. Ajudar-los és una manera de contribuir a reconstruir, de mica en mica, el nostre passat i d'aplegar materials que seran útils ara i en el futur.